

Куц Л.Л.
 Тернопільська академія народного господарства
**ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ
 НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

Проведені дослідження виявили, що оскільки на практиці за даними звітності підприємства практично неможливо виділити фактичні грошові потоки, які генерують різні інвестиційні проекти, то фактичну віддачу можна прослідкувати для інвестиційного процесу підприємства загалом (без виділення окремих проектів). При аналізі фактичної ефективності інвестиційного процесу слід враховувати, що приріст випуску продукції, виручки, прибутку підприємства може спричинюватись не лише інвестиціями даного року, а й попередніх років. Тому, щоб коректно провести оцінювання, слід у розрахунках поточної (річної) ефективності брати дані про сумарні інвестиції підприємства в активи і сумарні величини випуску, прибутку і т. ін. Щоб оцінити віддачу суто інвестицій останніх років, потрібно розглядати період більше одного року. Тоді в певній мірі правомірним буде пов'язувати (починаючи з базового року) приріст прибутку і т. ін. з цими інвестиціями. Для підприємств харчової промисловості рекомендуємо брати період 2-3 роки, оскільки в середньому за такий проміжок часу окупуються інвестиції у цій галузі. Показники, що вимірюють соціальний ефект інвестиційного процесу, доцільно включити у групу показників за тривалий період. При розрахунку показників ефективності інвестиційного процесу за тривалий період слід застосовувати дисконтування для витратної (сум інвестицій) і доходної частин. Рекомендується використовувати ці показники для порівняння підприємств при оцінці їх привабливості для інвесторів, вкладу у соціальну сферу області, і, відповідно, розроблення пріоритетів на надання пільгового кредитування.

Згідно з запропонованими підходами до оцінювання фактичної ефективності інвестиційного процесу проведено розрахунки відповідних показників для групи підприємств харчової промисловості Тернопільської області. Було виявлено, що інвестиційний портфель харчових підприємств складається в основному з реальних об'єктів (98,9%). Отже, розраховані показники ефективності інвестиційного процесу фактично характеризують ефективність реального інвестування в харчову промисловість.

Таблиця 1. Показники поточної ефективності інвестиційного процесу групи досліджуваних підприємств харчової промисловості

Показники	Умове позначення	1999	2000	2001	2002	Відхилення (+,-) 2002 до 1999
Доходність інвестицій, %	D _i	2,76	6,01	9,15	3,64	+ 0,88
Прибутковість інвестицій, %	P _i	- 2,44	1,01	3,41	- 0,53	+ 1,91
Рентабельність власного капіталу, %	P _{вк}	- 3,47	1,60	6,62	- 1,16	+ 2,31
Коефіцієнт оборотності інвестицій	O _i	0,83	0,85	1,15	0,74	- 0,09
Коефіцієнт капіталовіддачі	K _в	0,56	0,65	0,59	0,45	- 0,11

При оцінюванні показників ефективності інвестиційного процесу за тривалий період за базовий рік для визначення приростів випуску, прибутку і т. ін. було взято 1999р., тривалість періоду 3 роки (з 2000 по 2002р.). Загалом спостерігається позитивний ефект впливу реалізації інвестиційного процесу практично за всіма показниками. Загалом по групі підприємств 1 грн додаткових щорічних інвестицій забезпечила реальний приріст доходу 29,1 коп., прибутку – 28,9 коп., випуску – 42,9 коп., виручки – 38,4 коп., бюджетних відрахувань – 17,1 коп.

Таблиця 2. Показники ефективності інвестиційного процесу підприємств харчової промисловості у періоді з 2000 по 2002 р.

Показник	Коефіцієнт доходності	Коефіцієнт прибутковості	Коефіцієнт капіталовіддачі	Коефіцієнт оборотності	Коефіцієнт приросту робочих місць	Коефіцієнт приросту оплати праці	Коефіцієнт приросту бюджетних відрахувань
Всього по групі	0,291	0,289	0,429	0,384	- 0,0005	0,0052	0,171

Виявлено, що на сучасному етапі розвитку підприємств харчової промисловості в інвестиційному процесі поряд із значним впливом внутрішніх факторів, все ж домінуючим є зовнішні, серед яких суттєво позначаються на стані інвестиційного процесу і його ефективності фактори макросередовища (податкова та фінансово-кредитна політика уряду, політична ситуація в країні, загальний стан економіки). Отож, урахування можливого впливу змін зовнішнього середовища на ефективність інвестиційного процесу є напрямком удосконалення прийняття інвестиційних рішень підприємствами.

Лала О.М.
 Полтавський університет споживчої кооперації України
**КВАЛІМЕТРИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ СИСТЕМИ
 ЯКОСТІ УПРАВЛІННЯ**

Останнім часом серйозно розширилися можливості поліпшення якості управління, що пов'язано з підвищенням професійної підготовки персоналу, зі швидким розвитком науки управління й інформаційних технологій.

Удосконалення якості управління – це, власно кажучи, питання про те, "як найкраще організувати діяльність по прискоренню економічного і соціального розвитку, забезпечити найбільш повне використання наявних можливостей".

У даний час, для забезпечення гарантованого зростання якості управління, для удосконалення етапів процесу управління, більш широко починає застосовуватись контролінг.

В попередніх дослідженнях автор вже зазначав, що контролінг являється складовою системи якості управління, але щодо більш ефектив-